

UOT 81' 41; 801.7

<https://doi.org/10.59849/2218-4783.2025.1.165>

CƏMİLƏ MƏHƏRRƏMOVA

GÜNÜMÜZƏDƏK QƏDİM ADLARINI QORUYUB SAXLAYAN NAXÇIVAN
OYKONİMLƏRİ VƏ ONLARIN ETİMOLOJİ TƏHLİLİ

Naxçıvan Muxtar Respublikası oykonimləri leksik, semantik və qrammatik xüsusiyyətlərinin zənginliyinə, müxtəlif xalq, nəsil, qəbilə, tayfa, tirə, şəxs, quş, heyvan, bitki, və s. adları ilə bağlı olmasına, məna və qrammatik formalarına görə biri-birindən seçilir. Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisi qədim zamanlardan müxtəlif xalqların, tayfaların, qəbilə və nəsillərin yaşayış məskəni olduğu üçün bu xüsusiyyətlər bölgənin oykonimlərinə öz təsirini göstərmişdir. Biz Naxçıvan Muxtar Respublikası oykonimləri, onların tarixini, etimologiyası haqqında məlumatlar toplayarkən ən çox diqqətimizi cəlb edən günümüzədək öz adlarını qoruyub saxlayan məntəqə adları oldu. Məqaləmizdə də bu məntəqə adlarını tədqiqata cəlb etmişik. Nehrəm kəndi, Tunbul kəndi, Uzunoba kəndi, Bist kəndi, Tivi kəndi, Biləv kəndi, Parağa kəndi, Kələki kəndi, Nurs kəndi, Külüs kəndi, Şahbuz kəndi, Sələsüz kəndi və s. kimi məntəqələr tarixi adlarını bu günə qədər qoruyub saxlamışdır.

Açar sözlər: *etnonim, oykonim, Nehrəm, Tumbul, Bist, Biləv, Uzunoba, Sələsüz.*

Giriş. Azərbaycanın dilinin onomastik sistemində oykonimlərin xüsusi yeri və mövqeyi vardır. Bu adlar əsrlərdən günümüzədək yaşayan milli mənəvi sərvətimizdir. Belə adları öyrənmək xalqımızın dil tarixi, etnik mənşəyi, etnoqrafiyası, yaşayış tərz, məşğuliyyət sahələri haqqında təsəvvürü genişləndirir, qan yaddaşımızla bağlı bir çox qaranlıq mətləblərin açıqlanmasında mühüm rol oynayır. Bu baxımdan da zəngin oykonimlər sisteminə malik olan Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisindəki kənd adlarının tədqiqata cəlbə maraq doğurur. Ərazidəki oykonimləri tədqiq etmək üçün ilk növbədə xaraktercə müxtəlif mənə və qaynaqları müəyyənləşdirmək, salnamələri, qədim səyyahların yol qeydlərini, arxivləri araşdırmaq, folklor nümunələrini dərinlən öyrənmək problematik məsələlərdəndir. Ən əsası isə bu diyarı yaxından tanımaq, onun tarixini, coğrafiyasını, landşaftını öyrənmək, dağları, daşları gəzmək, bitki və heyvanat aləmini, yaylaq və meşələri, yol və izləri dərinlən öyrənmək lazımdır. Ümumiyyətlə, bu diyarı qarış-qarış gəzməklə informatorlardan, yaşlı nəsil nümayəndələrindən məlumatlar toplanmışdır ki, bu tədqiqat üçün xüsusi elmi əhəmiyyət daşıyır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası oykonimləri leksik, semantik və qrammatik xüsusiyyətlərinin zənginliyinə, müxtəlif xalq, nəsil, qəbilə, tayfa, tirə, şəxs, quş, heyvan, bitki və s. adları ilə bağlı olmasına, məna və qrammatik formalarına görə biri-birindən seçilir. Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisi qədim zamanlardan müxtəlif xalqların, tayfaların, qəbilə və nəsillərin yaşayış məskəni olduğu üçün bu xüsusiyyətlər bölgənin oykonimlərinə öz təsirini göstərmişdir.

Məlumdur ki, urbanonimlərin əmələ gəlməsi həm tarixi, həm də linqvistik faktlarla bağlıdır. Bu adların tədqiqi ümumilikdə dilin onomastik sisteminin öyrənilməsində mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Oudur ki, Azərbaycanın hər bir bölgəsində bu tip coğrafi adların yaranma tarixi, struktur əlamətləri, dil tərkibi, leksik-semantik və qrammatik xüsusiyyətlərini elmi şəkildə öyrənmədən ümumi onomastik tədqiqatı gözləyən məsələləri həll etmək olmaz. Buna görə regionlar üzrə oykonimləri toplayıb elmi-linqvistik baxımdan tədqiq etmək, onların spesifik xüsusiyyətlərini öyrənmək dilçiliyin başlıca vəzifələri sırasına daxildir. Onu da qeyd edək ki, son zamanlar respublikamızda salınan yeni şəhər və kəndlərin plan quruluşu, sosial-iqtisadi inkişafı, yeni topoqrafik adların yaradılmasına səbəb olmuşdur. Həmin adların da tədqiqata daxil edilməsi işin aktuallığını artıran məsələlərdən biridir. Bu məsələ birbaşa dil mədəniyyəti problemi ilə bağlıdır. Biz Naxçıvan Muxtar Respublikası oykonimləri, onların tarixi, etimologiyası haqqında məlumatlar toplayarkən ən çox diqqətimizi cəlb edən günümüzədək öz adlarını qoruyub saxlayan məntəqə adları oldu. Nehrəm kəndi, Tunbul kəndi, Uzunoba

kəndi, Bist kəndi, Tivi kəndi, Biləv kəndi, Parağa kəndi, Kələki kəndi, Nurs kəndi, Külüs kəndi, Şahbuz kəndi, Sələsüz kəndi və s. kimi məntəqələr tarixi adlarını bu günə qədər qoruyub saxlamışdır.

Əsas. Mövcud məntəqə adlarının tədqiqi.

Nehrəm kəndi. XX əsrin əvvəllərində Naxçıvan qəzasına aid kənd adıdır [10, s. 218]. Həmin ad XVI və XVIII əsrə aid mənbələrdə də qeyd olunmuşdur [3, s. 215; 9, s. 94]. Hazırda Babək rayonunda kənddir. K.N.Smirnov qeyd edir: “Nehrəm sözü *nehr* – “çay” və *am* – “ümumi” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlmişdir, yəni “ümumi, ictimai kanal” deməkdir”. Naxçıvanda qul alverindən, kəndlilərin qul vəziyyətində olmasından bəhs edən tədqiqatçı Nehrəm kəndində rəncbərlərin-azad əkinçilərin olduğunu qeyd edir və Nehrəm adını da əhalinin məşguliyyəti ilə əlaqələndirir. Müəllif qeyd edir ki, kəndin əhalisi xanlara tabe olmurdu və onlar özləri suvarma kanalı çəkirdilər [14, s. 29]. “Nehrəm şia mərkəzlərindən sayılırdı. Burada şialərin 7-ci imamı Museyi Kazımın övladlarından olan Aqilin (Seyid Əzəmin) məzarı vardır. O da digər qardaşları kimi Harun ər Rəşidin təqiblərindən qaçaraq buraya sığınmışdı” [14, s. 46]. Nehrəm kənd adının müasir tədqiqatçılarımız tərəfindən izahı K.N.Smirnovun toponim haqqında qeydlərinə uyğun gəlir. Məlumatlara görə, Naxçıvan əyalətində orta əsrlərdə suvarma məqsədilə istifadə edilən su ayrı-ayrı qolçomaqlara, mülkədarlara məxsus olduğu halda, tək-tək hallarda icmalara, kəndin bütün camaatına mənsub olurdu [6, s. 94-95; 2, s. 131]. Beləliklə, oykonim *nəhr* – “su” və *əm* – “camaat” sözlərindən əmələ gəlmişdir. F.Rzayev isə tədqiqatlarında bu izahların ərəb-fars mənşəli sözlərlə izah olunduğunu qeyd etmiş və əslində adın türk mənşəli, türk dillərinə məxsus *a~e*, *e~u*, *h~x* fonetik hadisəsi ilə qədim türk tayfa adı olan *Neh/nax* tərkibindən və *əm/em* qədim türk dillərinə məxsus “mən” və “xalq” komponentlərindən formalaşmaqla “Nax xalqı”, “mən naxam” mənalarında izah edir [12, s. 121-122]. Fikrimizcə, ad türk mənşəlidir və türk tayfalarının adı ilə bağlı yaranmışdır.

Tumbul kəndi. XIX əsr mənbələrində Naxçıvan əyalətinin Naxçıvan mahalına aid kənd kimi qeyd olunub [15, s. 505]. Kənd adı 1590-cı ilə aid “İrəvan əyalətinin icmal dəftəri” adlı mənbədə *Tunbul*, 1727-ci ilə aid “Naxçıvan sancağının müfəssəl dəftəri” adlı mənbədə *Tumbul*, 1728-ci il mənbəsində isə *Kiçik Tumbul*, *Böyük Tumbul* şəklində əks olunub [3, s. 199]. Hazırda Naxçıvanda kənddir. K.N.Smirnov Tumbul kəndinin *Tumbul-Sajağı* adlandığını da qeyd edir [14, s. 46]. Tədqiqatçı bu adı “sağlam” kimi izah edir [14, s. 17]. Çox güman ki, kənd adı tayfa adı əsasında yaranıb. Belə ki, 1727-ci ilə aid mənbədə bəzi kəndlərin Dömbülü əşirətinə aid olduğu göstərilir [3, s. 256]. *Dömbüllü/Dömbülü/Dümili/Dümilən/Tumbul* variantlarında rast gəlinən bu tayfa adı Osmanlı arxiv vəsiqələrində türkmən tayfalarının bir qolu kimi göstərilmişdir. Tumbul kənd adı da bu əşirətin adı ilə bağlıdır. Tədqiqatçılar bu tayfanın Qaraqoyunlu Qara Yusif dövründə Suriyadan Cənubi Azərbaycana gətirildiyini ehtimal edirlər. Daha sonra isə oradan da Naxçıvan ərazisinə köç etmişlər. Bu qeydlər K.Nikitinin kənd əhalisini erməni kimi təqdim etməsini əsassız sayır.

Uzunoba kəndi. XIX əsrdə Naxçıvan əyalətinə aid iki kənd olmuşdur [15, s. 505]. XX əsrin əvvəllərində Naxçıvan qəzasına aid kəndlər olduğu bildirilir [10, s. 281]. Hazırda Babək rayonunda Aşağı Uzunoba və Yuxarı Uzunoba kəndləri mövcuddur. K.N.Smirnov kənd adını “aşağı uzun dərə və ya köç yeri” kimi izah edir [14, s. 53]. Toponim *uzun* və *oba* sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlmişdir, quruluşuna görə mürəkkəbdir. *Uzun* sözü burada “böyük, geniş”, *oba* sözü “kənd, yaşayış məntəqəsi, yurd”, “köçərilərin, heyvandarların müvəqqəti sakin olduqları bir neçə alaçıq və ya çadırdan ibarət yer, köç yeri” mənasında işlənir [5, s. 278]. İstiqamət bildirən *aşağı* və *yuxarı* sözləri eyniadlı toponimləri bir-birindən fərqləndirməyə xidmət edir.

Bist kəndi. XIX əsrdə Ordubad əyalətinin Biləv mahalına [15, s. 490; 8, s. 230], XX əsrin əvvəllərində Naxçıvan qəzasına aid kənd olmuşdur [10, s. 74]. Hazırda Ordubad rayonunda kənd adıdır. V.Qriqoryev burada dağılmış 17 evin İrandan köçürülən ermənilər tərəfindən məskunlaşdığını yazır [8, s. 230]. K.Smirnov adın mənasını “iyirmi” kimi izah edir və yazır ki, burada əvvəlcə 20 ev olduğu üçün belə adlandırılmışdır. Sonra isə o qeyd edir ki, *bist* həm də bir kiloqrama bərabər çəki vahididir [14, s. 51]. Tədqiqatçılar sözün İran dillərindəki *bəst* “vadi” sözü əsasında adlan-

dırıldığını ehtimal edirlər. Kəndin Zəngəzur sıra dağlarının ətəklərində, iki çay arasındakı vadidə yerləşməsinə buna əsas gətirirlər [6, s. 49; 1, s. 142]. Xalq etimologiyasına görə, kəndin əsası iki ailə tərəfindən qoyulduğuna görə belə adlandırılmışdır, *bist* sözü həm “iki”, həm də “iyirmi” mənası ifadə edir. Prof. A.Bağırov daha fərqli bir fikir irəli sürərək bildirir ki, kənd adının mənşəyi qədim midiyalılara məxsus *bus//buz* tayfa adı ilə bağlıdır. F.Rzayev də adı ilkin variantının *Bus+t* formasında olduğunu və adı *bus* tayfalarının adı ilə bağlı olduğuna əmin olduğunu qeyd etmişdir [13, s. 319]. Fikrimizcə, bu ehtimal daha düzgündür.

Biləv kəndi. XIX əsr rus mənbələrində Ordubad əyalətinin Biləv mahalına aid kənd adı kimi qeyd olunmuşdur [15, s. 490]. Kənd adına 1590-cı ilə aid mənbədə rast gəlinir. XIX əsrdə Ordubad dairəsində 17 kəndi əhatə edən mahal mərkəzi olmuşdur [3, s. 113]. Oykonomin mənası bəzi rus mənbələrində *bülöv* çay daşı ilə bağlı, “bülöv daşları çox rast gəlinən ərazi” mənasında izah olunur [14, s. 112]. F.Rzayev fonetik cəhətdən oxşarlıq təşkil edən Billəva oykonimini izah edərkən, onun oğuzların peçeneq tayfalarının qolu olan Bulla Çoban tayfa adından yarandığı fikrini irəli sürür [11, s. 145]. Biz də bu fikirlə razılaşaraq, Biləv oykoniminin etnonim mənşəli olmasını ehtimal edirik.

Kələki kəndi. Hazırda Ordubad rayonuna aid olan kənddir. Kənd adına XVIII əsr mənbələrində rast gəlinir. Tədqiqatçılar oykonimin ərəb sözü *kələ* – “məbəd” və fars mənşəli *kuh* – “dağ” sözlərinin birləşməsi ilə yaranıb “məbəd dağı” mənasında işləndiyini qeyd edirlər [1, s. 390]. 1727-ci ilə aid sənədlərdə kənd adı Azadçıran nahiyyəsində qeydə alınmışdır [7, s. 147]. Məntəqə adı B.Budaqov və Q.Qeybullayevin tədqiqatlarında ərəb-fars sözləri ilə “Yüksək dağ” [6, s. 74], Azərbaycan toponimlərinin ensiklopedik lüğətində isə “Məbəd dağı” yenə ərəb-fars mənşəli sözlərlə izah olunmuşdur [1, s. 286]. A.Bağırov da adın bu izahlarına diqqət yetirmiş, məntəqə adının izaha ehtiyacı olduğunu vurğulamış, lakin izahını verməmişdir. F.Rzayev isə adın türk dillərinə xas olan *o~ə* səs əvəzlənməsini izlədiyini və onun ilkin variantının *kol+ak+i* şəklində olduğunu qeyd etmişdir. Bu dilimizin ilkin birhecalı söz formasını göstərməklə qədim ifadə imkanları ilə bağlı söz quruluşudur. Müəllif buradakı sözlərin *Kol* – tayfa adı, *ak* – “uca”, *i* – “erdi, bacardı, nail oldu” qədim türk sözləri olduğunu göstərmişdir [13, s. 412]. Göstərilən əski türk sözləri nəzərə alınmaqla məntəqə adı “Uca, bacarıqlı kollar” mənasındadır. Məntəqə adının bu cür izahı daha məqsədəuyğundur.

Sələsüz kəndi. Yarandığı dövrdən günümüzədək kəndin adı dəyişikliyə uğramamışdır. Lakin bir sıra mənbələrdə digər fonetik variantlarına da rast gəlinir. XIX əsrdə Naxçıvan əyalətinin Naxçıvan mahalına aid kənd olmuşdur [15, s. 503]. Kənd adı mənbələrdə *Salasuz/Sələsus* variantlarında qeyd olunub. Hazırda Şahbuz rayonunda kənddir. XX əsr rus tədqiqatçısı K.N.Smironov sözün “silahsız” mənasında işləndiyini ehtimal edir [14, s. 53]. Lakin bu fikrin heç bir elmi əsası yoxdur. Bir sıra tədqiqatçıların fikrincə, oykonim türk dillərində “künc”, “yer”, “bucaq”, “hissə” mənalarında işlənən *sələ* və “bucaq yer”, “su çıxan yer” mənasında işlənən *sos* sözünün birləşməsi yolu ilə əmələ gəlmişdir. Sələsüz kəndində bulaqların çoxluğu bu fikri təsdiqləyən fakt kimi göstərilir [6, s. 103]. Digər bir mənbədə göstərilir ki, kənd adı Naxçıvançayın sağ qolu olan Sələsus çayının adı ilə bağlıdır. Sələsüz hidronimi Azərbaycan dilinin dialektlərində “nazik çubuqdan hörülmüş aşısüzən” mənasında işlənən *sələ* sözü və “süzmək” feilinin birləşməsi ilə yaranmışdır [2, s. 184].

Nəticə. Oykonomilər yaşayış məntəqələrinin simasını formalaşdıran, xalqın etnogenezi, etnoqrafiyası, ərazinin relyefi, fiziki-coğrafi xüsusiyyətləri, ictimai-siyasi və əlamətdar hadisələri, mədəni və mənəvi həyatı haqqında qiymətli məlumat verən onomastik vahidlərdir. Bu adlar minilliklər boyu cəmiyyətin sosial-iqtisadi inkişaf prosesində əmələ gəlmişdir. Odur ki, oykonimlər çox mühüm mədəni-tarixi informasiya yükünə malikdir. Bu adları öyrəndikcə daha da əmin olursan ki, bu ərazilər, bu şəhərlər, və bu kəndlər qədimdən Azərbaycan türklərinə, bölgənin köklü, aborigen əhəlisinə məxsus olmuşdur. Bunu topoqrafik adların tarixən Azərbaycan(türk) mənşəli söz və söz birləşmələrindən ibarət olması təsdiqləyir. Naxçıvan Muxtar Respublikası oykonimləri leksik, semantik və qrammatik xüsusiyyətlərinin zənginliyinə, müxtəlif xalq, nəsil, qəbilə, tayfa, tirə, şəxs, quş, heyvan, bitki örtüyü, dağ, dərə və s. adları ilə bağlı yaranmasına, mənə və qrammatik formalarına

görə biri-birindən seçilir. Məhz elə bu səbəbdən də bu ərazidə etnonim səciyyəli, hidronim səciyyəli, zoonim səciyyəli, fitonim səciyyəli, antroponim səciyyəli oykonimlər kimi zəngin toponimlər sistemi yaranmışdır. Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisindəki oykonimlər aparıcı komponentin ifadə vasitələrinə, ifadə əlamətinə, leksik-semantik çalarına görə qruplaşdırılır.

Beləliklə, Biz Naxçıvan Muxtar Respublikası oykonimləri, onların tarixini, etimologiyası haqqında məlumatlar toplayarkən günümüzədək öz adlarını qoruyub saxlayan məntəqə adları ən çox diqqətimizi cəlb edən məsələlərdən oldu. Məqələmizdə də bu məntəqə adlarını müəyyən qədər tədqiqata cəlb etdik. Nehrəm kəndi, Tunbul kəndi, Uzunoba kəndi, Bist kəndi, Tivi kəndi, Biləv kəndi, Parağa kəndi, Kələki kəndi, Nurs kəndi, Külüs kəndi, Şahbuz kəndi, Sələsüz kəndi və s. kimi məntəqə adları tarixi adlarını bu günə qədər qoruyub saxlamışdır. Biz bu adları da araşdırarkən də bir daha sübut olundu ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisinə aid oykonimik sistem (etnonomik, antroponomik, hidronomik, oronomik və s. qatlarını) bu ərazidə yaşamış tayfaların, qəbilələrin bütövlükdə Azərbaycan türkləridir və bu adlar eləcədə onların öz dil vahidləri hesabına yaranmışdır. Bu vahidlərinin bir çoxu bizim qədim dövrlərlə səsləşir ki, bu da dilimizin əski dövrlərinin tədqiqi istiqamətində xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

ƏDƏBİYYAT

1. Azərbaycan toponimlərinin ensiklopedik lüğəti: 2 cildə. I c., Bakı: Şərq-Qərb, 2007, 304 s.
2. Azərbaycan toponimlərinin ensiklopedik lüğəti: 2 cildə. II c., Bakı: Şərq-Qərb, 2007, 304 s.
3. Bağirov A. Naxçıvan oykonimləri. Bakı: Nurlan, 2008, 333 s.
4. Bağirov A.N. Onomologiya problemləri (Naxçıvan Muxtar Respublikasının materialları əsasında): 2 cildə. I c., Bakı: Elm və təhsil, 2010, 220 s.
5. Bayramov İ. Qərbi Azərbaycanın türk mənşəli toponimləri. Bakı: Elm, 2002, 346 s.
6. Budaqov B., Qeybullayev Q. Naxçıvan diyarının yer yaddaşı. Bakı: Nafta-press, 2004, 120 s.
7. İrəvan əyalətinin icmal dəftəri / Araşdırma, tərcümə, qeyd və əlavələrin müəllifləri: Z.Bünyatov və H.Məmmədov (Qaramanlı). Bakı: Elm, 1996, 184 s.
8. Григорьев В. Статистическое описание Нахичеванской провинции. Санкт-Петербург, 1833, 239 с.
9. Naxçıvan sancağının müfəssəl dəftəri. Bakı: Sabah, 1997, 336 s.
10. Пагирев Д.Д. Алфавитный указатель к пятиверстной карте Кавказского края. Тифлис: Типография К.П.Казловского, 1913, 530 с.
11. Rzayev F.H. Qədim Şəhur oykonimlərinin mənşəyi. Bakı: Kitab aləmi, 2006, 228 s.
12. Rzayev F.H. Naxçıvan əhalisinin etnogenezi tarixindən: 2 cildə. I c., Bakı: ADPU, 2013, 528 s.
13. Rzayev F.H. Naxçıvan əhalisinin etnogenezi tarixindən: 2 cildə. II c., Bakı: ADPU, 2017, 589 s.
14. Смирнов Н.К. Материалы по истории и этнографии Нахичеванского края (Тифлис, 1934 г.). Баку: Озан, 1999.
15. Шопен И. Исторический памятник состояния Армянской области в эпоху ее присоединения к Российской Империи. Санкт-Петербург, 1852, 644 с.

AMEA Naxçıvan Bölməsi

E-mail: CemileNihatMeherremova@gmail.com

Jamila Maharramova

THE NAKHCHIVAN OIKONYMS THAT HAVE PRESERVED ANCIENT NAMES TO THIS DAY, AND THEIR ETYMOLOGICAL ANALYSIS

The oikonyms of the Nakhchivan Autonomous Republic differ from each other in meaning and grammatical forms, as well as in the richness of lexical, semantic, and grammatical features, and connection with the names of various peoples, generations, clans, tribes, kin, individuals, birds, animals, plants, etc. Since the territory of the Nakhchivan Autonomous Republic has been a place of residence of various peoples, tribes and clans since time immemorial, these features have influenced the oikonyms of the region. When we collected information about the oikonyms of the Nakhchivan Autonomous Republic, their history, etymology, the names of settlements that have survived from ancient times to the present day attracted the greatest attention. In our article, we also attracted the names of these points to the study. The villages of Nehram, Tunbul, Uzunoba, Bist, Tivi, Bilev, Paragha, Keleki, Nurs, Kulus, Shakhbuz, Salasuz and other such settlements have retained their historical names to this day.

Keywords: *ethnonym, oikonym, Nehram, Tunbul, Bist, Bilev, Uzunoba, Salasuz.*

Джамиля Магеррамова

НАХЧЫВАНСКИЕ ОЙКОНИМЫ, СОХРАНИВШИЕ ДРЕВНИЕ НАЗВАНИЯ ДО НАШИХ ДНЕЙ, И ИХ ЭТИМОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ

Ойконимы Нахчыванской Автономной Республики отличаются друг от друга по значению и грамматическим формам, а также богатством лексических, семантических и грамматических признаков, связью с названиями различных народов, поколений, родов, племен, кланов, личностей, птиц, животных, растений и т. д. Поскольку территория Нахчыванской Автономной Республики с незапамятных времен была местом проживания различных народов, племен и родов, эти особенности оказали свое влияние на ойконимы региона. Когда мы собирали информацию об ойконимах Нахчыванской Автономной Республики, их истории, этимологии, наибольшее внимание привлекли названия населенных пунктов, сохранившиеся с древности до наших дней. В нашей статье мы также привлекли к исследованию названия этих пунктов. Села Неграм, Тунбул, Узуноба, Бист, Тиви, Биляв, Парага, Келеки, Нурс, Кулус, Шахбuz, Саласуз и другие такие населенные пункты сохранили свои исторические названия и по сей день.

Ключевые слова: *этноним, ойконим, Неграм, Тунбул, Бист, Билев, Узуноба, Саласуз.*

(AMEA-nın müxbir üzvü Əbülfəz Quliyev tərəfindən təqdim edilmişdir)

**Daxiloma tarixi: İlk variant 15.01.2025
Son variant 18.02.2025**